

FIȘA DISCIPLINEI

Limba română contemporană (Fonetică și fonologie)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”
1.2. Facultatea	Litere
1.3. Departamentul	Limba română și lingvistică generală
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura română B / Licențiat în filologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Limba română contemporană (Fonetică și fonologie)				Codul disciplinei	LLR1221	
2.2. Titularul activităților de curs			Lect. univ. dr. Cipriana-Elena ÇAVAŞ					
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic			Lect. univ. dr. Cipriana-Elena ÇAVAŞ					
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / curs practic	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar / curs practic	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					11
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat (consiliere profesională)					14
Examinări					3
Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					14
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					98
3.8. Total ore pe semestru					154
3.9. Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Cunoștințe elementare teoretice și practice în domeniul foneticii limbii române, respectiv al

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

ortografiei, ortoepiei și punctuației în limba română

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată cu tablă, audio-CD, laptop, fotocopii, cărți
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	Sală de curs dotată cu tablă, audio-CD, laptop, fotocopii, cărți Prezența la cursurile practice este obligatorie în proporție de 75%

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	Descrierea sincronică a fenomenului lingvistic al limbii române (definirea și exemplificarea conceptelor domeniilor și metodelor lingvistice de bază, a structurii și funcționării limbii române; explicarea și interpretarea realității lingvistice contemporane) Descrierea sistemului fonetic al limbii române și utilizarea acestuia (descrierea sistemului fonetic al limbii române, în varianta sa standard, și definirea conceptelor lingvistice de bază specifice limbii române; evaluarea corectitudinii gramaticale a unui text de dificultate medie, identificarea abaterilor grave de la sistemul de norme gramaticale și lexicale ale limbii române și corectarea lor) Cursul răspunde exigențelor profesiei majorității absolvenților de nivel licență, aceea de profesor de limba română, întrucât asigură competențe în: deținerea unor noțiuni de fonetică generală și aspecte ale procesului comunicării sonore prin limbaj; descrierea sistemului fonologic al limbii române cu trăsăturile specifice (vocale, consoane, alofone); evidențierea implicațiilor structurii fonologice (= a variantelor de interpretare) în descrierea structurii fonetice a limbii române contemporane; perfecționarea deprinderilor ortografice, ortoepice și de punctuație, cu motivațiile fonetico-fonologice aferente; cunoașterea trăsăturilor articulatorii ale sunetelor limbii române; efectuarea unor analize fonetico-fonologice
Competențe transversale	Utilizarea componentelor domeniului limbii (al foneticii și fonologiei) în deplină concordanță cu etica profesională Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională Identificarea și aplicarea noțiunilor (și a cunoștințelor) de fonetică și fonologie atât la nivel teoretic, cât și la cel practic în diferite alte domenii (complementare) ale lingvisticii, precum: istoria limbii, dialectologia, stilistica etc. Utilizarea noțiunilor de fonetică și fonologie în cadrul echipelor transdisciplinare în diverse alte domenii de cercetare și pe diferite paliere și compartimente științifice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul urmărește asimilarea unor noțiuni de fonetică generală și aspecte ale procesului comunicării sonore prin limbaj Familiarizarea studenților cu conceptele specifice foneticii, fonologiei Conștientizarea importanței disciplinei studiate și a legăturii acesteia cu alte discipline ale lingvisticii
7.2 Obiectivele specifice	Cursul urmărește asimilarea unor noțiuni de fonetică generală și aspecte ale procesului comunicării sonore prin limbaj; descrierea sistemului fonologic al limbii române cu trăsăturile specifice (vocale, consoane, alofone) Se urmărește evidențierea implicațiilor structurii fonologice (= a variantelor de interpretare) în descrierea structurii morfologice a limbii române contemporane Este esențială perfecționarea deprinderilor ortografice, ortoepice și de punctuație, cu motivațiile fonetico-fonologice aferente Cunoașterea trăsăturilor articulatorii ale sunetelor limbii române

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
L.R.C. – obiect și disciplină: 0. Limba română – definiție. 0.1. Sintagma L. R. C. (limba română contemporană). 1. Obiectul L. R. C. 1.1. Dimensiunea temporală. 1.2. Dimensiunea spațială. 1.3. Dimensiunea socioculturală. 2. L.R.C. – dimensiune sincronică. 2.1. Discipline ce studiază limba română. 2.2. Istoricul disciplinei. Nivelul fone(ma)tic în sistemul limbii: 0. Nivelurile limbii (ierarhizare și reprezentare). 1. Unități biplane / unități monoplane. 2. Dubla articulare a limbajului.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Semnalul sonor în procesul de comunicare: 0. 0.1. Schema procesului de comunicare. 1. Emițătorul. 2. Codul. 3. Semnalul sonor. 4. Canalul. 5. Receptorul.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Fonetică articulatorie. Organele vorbirii: 0. Organele vorbirii. 1. Organe respiratorii. 2. Organe fonatoare. Laringele. Fonațiunea laringală. 3. Organe articulatorii și / sau de rezonanță. Cavitatea faringiană. Cavitatea nazală. Cavitatea bucală: palatul, limba, dinții, buzele.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Fonetică articulatorie. Formarea și clasificarea sunetelor vorbite: 0. Traiect vocal. 0.1. Trăsături articulatorii. 1. Vocalele. 1.1. Trăsături articulatorii de supraclasă. 1.2. Trăsături articulatorii de clasă: apertura, localizarea, labialitatea. 1.3. Triunghiul vocalic. 1.4. Clase, serii, grupe. 2. Consoanele. 2.1. Trăsături articulatorii de supraclasă. 2.2. Trăsături articulatorii de clasă: sonoritatea, nazalitatea, modalitatea, localizarea. 2.3. Tabelul consoanelor.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Fonetică acustică. Proprietățile fizice ale sunetelor vorbite: 0. Noțiuni de fonetică acustică. 1. Înălțimea. Considerații fonetico-fonologice. 2. Intensitatea. 2.1. Considerații fonetico-fonologice. 3. Durata. Considerații fonetico-fonologice. 4. Timbrul. Considerații fonetico-fonologice.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Fonologie. Noțiuni introductive (termeni, concepte, metode): 0. Sunetele articulate – substanță și funcție. 0.1. Substanță. 0.2. Funcție. 1. Rolul fonologiei. 2. Relații și corelații. 2.1. Concepte: relație, corelație, sintagmă, paradigmă. 2.2. Tipuri de raporturi (relații și corelații). 2.3. Relații și corelații între unități de conținut / expresie. 3. Comutarea și distribuția. 3.1. Utilitate.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	

3.2. Sfera aplicării.		
Fonologie. Noțiuni introductive (termeni, concepte, metode): 3.3. Comutarea. 3.4. Distribuția. 4. Segmentarea. 5. Opoziții. 5.1. Opoziții privative vs. opoziții graduale. 5.2. Opoziții bilaterale vs. opoziții multilaterale. 5.3. Opoziții proporționale vs. opoziții izolate. 5.4. Opoziții omorganice vs. opoziții eterorganice. 6. Contrastul. 6.1. Tipuri de contraste. 6.2. Contrastul în silabă.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Fonemul: 0. Definiție și comentariu. Raportul dintre fonem și alofon. Fonemele - unități specifice unei limbi. 1. Funcțiile fonemului. Funcția diferențiativă - definiție și comentariu. Funcția constitutivă - definiție și comentariu. 2. Mărci distinctive sau interne (MD). Trăsăturile mărcilor distinctive. Inventarierea și clasificarea mărcilor. 3. Conținut fonologic intern (CFI).	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Alofone: 0. Alofone: variante și varietăți. 0.1. Conținut fonologic intern (CFI) și conținut fonologic extern (CFE). 0.2. Criterii de clasificare a alofonelor. I. Clasificarea pozițională (fonetică). 1. Clasificare pozițională. 1.1. Poziții neutrale. 1.2. Poziții coarticulatorii. 2. Asimilarea. 2.1. Tipuri generale de asimilări.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Alofone: A. Palatalizarea. B. Labializarea. C. Palatalizare + labializare. D. Nazalizarea. E. Fricativizarea. F. Velarizarea. G. Bilabializarea.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Alofone: 3. Desonorizarea. 4. Aspirarea. 5. Neutralizarea. 6. Asilabizarea. 7. Anularea stopului glotal. 8. Tabele sinoptice.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Alofone: II. Clasificarea contrastivă. 0. Clasificare contrastivă. Seria explozivă. Seria implozivă. Observații. III. Reducția alofonelor. 0. Definiție. 1. Tipuri de reducere.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Algoritmul analizei fonetico-fonologice. Sisteme fonologice și probleme controversate. Sistemul fonologic al limbii române: 0. Definiție. 0.1. Vocalele și consoanele - trăsături sintagmatice. 1. Corelațiile în sistemul vocalic. 2. Corelațiile în sistemul consonantic. 3. Româna - limbă de tip consonantic.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	
Sisteme fonologice și probleme controversate. Sistemul fonologic al limbii române: 4. Probleme controversate. 4.1. Sisteme fonologice. 4.1.1. Sistemul fonologic - varianta Graur-Rosetti. 4.1.2. Sistemul fonologic - varianta Emil Petrovici. 4.2.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza.	

Semivocalele – aspecte controversate. 4.3. Statutul lui [k'] final scurt. 4.4. Problematika lui [k'] , [g'] .		
Bibliografie ***: <i>Dicționar general de științe ale limbii</i> , București, Editura Științifică, 1997. ***: <i>Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române</i> , București, Editura Univers Enciclopedic, 2021. ***: <i>Dicționar de termeni gramaticali și concepte lingvistice conexe</i> , București, Editura Univers Enciclopedic, 2023. ***: <i>Îndreptar ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație</i> , București, Editura Univers Enciclopedic, 2024. ***: <i>Limba română contemporană</i> , sub coord. acad. I. Coteanu, vol. I (cap. <i>Fonetica și Fonologia</i>), ediție revizuită și adăugită, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1985. IORDAN, IORGU - ROBU, VLADIMIR: <i>Limba română contemporană</i> , București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978. ROSETTI, AL. - LĂZĂROIU, A.: <i>Introducere în fonetică</i> , București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983. SĂTEANU, CORNEL: <i>Fonemica limbii române</i> , Cluj, 1978. VASILIU, EM., <i>Fonologia limbii române</i> , București, Editura Științifică, 1965.		
8.2 Seminar / curs practic	Metode de predare	Observații
Elemente de ortografie și punctuație.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Elemente de ortografie și punctuație.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Teste de limbă română corectă.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Teste de limbă română corectă.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Teste de limbă română corectă.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Teste de limbă română corectă.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Sistemul vocalic și consonantic al limbii române.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Alofone.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Alofone.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Analize fonologice complexe.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Analize fonologice complexe.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Analize fonologice complexe.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Analize fonologice complexe.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Analize fonologice complexe.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Bibliografie SĂTEANU, CORNEL: <i>Fonemica limbii române</i> , Cluj, 1978. VASILIU, EM., <i>Fonologia limbii române</i> , București, Editura Științifică, 1965.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

- Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se predă în alte centre universitare din țară și în străinătate, ca de exemplu: Universitatea din București, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași etc.
- La finalizarea studiilor, absolvenții vor fi licențiați în 2 limbi: română și una din limbile pe care și-o vor alege din oferta educațională a facultății.
- Absolvenții secției de limbă și literatură română pot deveni profesori sau pot să lucreze în diferite domenii, ca de pildă: diplomație, companii aeriene, birouri de traduceri, la radio și tv, edituri etc.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Corectitudine în însușirea cunoștințelor teoretice și practice legate de fonetica și fonologia limbii române contemporane, respectiv de structura fonetică și fonologică a cuvintelor limbii române Înțelegerea importanței disciplinei studiate și a legăturii acesteia cu alte discipline de specialitate	Examen scris, cu 3 componente: - <i>teorie</i> : 2/3 din nota finală - <i>analiză</i> fonetică și fonologică: 1/3 din nota finală - <i>test de limbă corectă</i> : eliminatoriu (max. 15 greșeli admise, din care 4 nu se penalizează, iar restul se penalizează cu câte 0.35 din nota finală)	90%
10.5 Seminar / curs practic	Însușirea cunoștințelor de fonetică / fonologie Completarea și perfecționarea scrierii corecte în limba română Aspecte de atitudine: conștiinciozitate, studiul individual și în grup	Realizarea temelor pe parcursul semestrului Prezența la seminar este obligatorie în proporție de 75%	10%
10.6 Standard minim de performanță			
• gradul de asimilare a limbajului de specialitate • însușirea corectă a noțiunilor teoretice de fonetică și aplicarea acestora în limba română contemporană, prin analize fonetico-fonologice • însușirea corectă a elementelor de ortografie și punctuație în limba română contemporană			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă
	Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții

Data completării:
22.01.2025

Numele și semnătura titularului de curs

~~Cipriana-Elena CAVAȘ~~

Semnătura titularului de seminar/
curs practic

~~Cipriana-Elena CAVAȘ~~

Data avizării în Departament:
22.01.2025

Numele și semnătura directorului de departament

~~Daiana-Theodora CUIBUS~~

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului